

Súd: Okresný súd Humenné
Spisová značka: 18C/75/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8316201779
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrej Lukáč
ECLI: ECLI:SK:OSHE:2016:8316201779.1

Rozhodnutie

Okresný súd Humenné sudcom JUDr. Andrejom Lukáčom v právnej veci žalobkyne X. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. X, N., zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom Sov. hrdinov 163/66, Svidník, proti žalovanému POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, takto

rozhodol:

Súd u r č u j e, že zmluvná podmienka v zmluve uzavretej medzi účastníkmi konania č. zmluvy XXXXXXXX bod 13) o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú 2/3, zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku.

Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobkyni trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 476,22 eur v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobkyňa sa žalobou podanou na súde dňa 29.07.2014 domáhala určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky v zmluve uzavretej medzi účastníkmi konania č. zmluvy XXXXXXXX, v bode 13 o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú dve tretiny, zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tým spojenou a trov konania.

Svoju žalobu žalobkyňa odôvodnila tým, že dňa 10.11.2008 uzavrela so žalovaným zmluvu o úvere č. XXXXXXXX, na základe ktorej jej bol poskytnutý úver vo výške 80.000,- Sk (2 655,51 eur) za poplatok 18.720,- Sk (621,39 eur) na dva mesiace. Spolu mala vrátiť žalovanému sumu 98.720,- Sk (3 276,90 eur), poplatok z predmetného úveru tak predstavoval 140,40 %. Už na prvý pohľad ide o veľmi úžerný poplatok, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi predovšetkým pre jeho neprijateľnosť. Takýto poplatok predstavuje 2/3iny z predmetného poplatku (93,6 %). Žalovaný neposkytol reálne plnenie za takýto poplatok, a preto je podľa ust. § 53 ods. 1 OZ neprijateľný, naviac je neurčitý predmet administratívneho poplatku. Zo zmluvy nie je možné zistiť o aké administratívne plnenie sa jedná. Neurčitosť vedľajšieho plnenia spojeného s údajnou administratívou má dopad na platnosť administratívneho poplatku. Žalovaný jej za obdobie 12 mesiacov poskytol 5 úverov, pričom išlo o zmluvy, že sa úver splatí v lehote nepresahujúcej tri mesiace alebo maximálne 4. splátkami v lehote nepresahujúcej 12 mesiacov. Tým zo strany žalovaného došlo k obchádzaniu zákona o spotrebiteľských úveroch platného v čase uzavretia zmluvy. Úver je podľa žalobkyne úžerný, preto odporuje dobrým mravom a je neplatný podľa § 39 OZ. Oproti bankám sú úroky a poplatok niekoľkonásobne vyššie. Naliehavý právny záujem odôvodnila tým, že na základe úspešného rozhodnutia o neprijateľnosti zmluvných podmienok si chce uplatniť primerané finančné zadostučinenie. Boli porušené jej spotrebiteľské práva, pretože žalovaný v zmluve neuviedol RPMN, tak je predmetný úver bezúročný a bez poplatkov podľa § 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z.z. Vzhľadom na viaceré úvery a každý v rozpore so zákonom je nemysliteľné, aby takéto konanie sa dalo označiť len ako nedbanlivostné. Poukázala na to, že zmluva o úvere obsahuje aj neprijateľné zmluvné

podmienky ako napr. splnomocnenie tretej osobe k uznaniu dlhu do notárskej zápisnice; zmluvná pokuta; úrok z omeškania 0,25 % denne; rozhodcovská doložka.

Žalovaný vo svojom vyjadrení k žalobe zo dňa 16.12.2014 vzniesol námietku premlčania nároku žalobkyne, ktorú odôvodnil tým, že v danej veci k uzatvoreniu zmluvy o úvere č. XXXXXXXX došlo 10.11.2008, preto k odstúpeniu od zmluvy mohlo dôjsť najskôr 11.11.2008, resp. k podaniu určovacej žaloby mohlo dôjsť najskôr 11.11.2008 a právo žalobcu sa premlčalo 11.11.2011, žalobca si však uplatnil právo žalobou podanou 29.07.2014, preto ide o uplatnenie premlčaného práva, ktoré nemožno oprávnenému priznať. Nakoľko žalobca nie je spotrebiteľom, je zrejmé, že sa nemôže dovolávať spotrebiteľskej ochrany a jeho argumentáciu je potrebné už len z tohto dôvodu odmietnuť. Navyše cena plnenia podľa ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka (účinného ku dňu uzavretia zmluvy o úvere), nemôže byť neprijateľnou podmienkou. Ak teda žalobca namieta výšku odplaty za poskytnutie a vrátenie peňažných prostriedkov, znáša v tomto smere dôkazné bremeno a musí preukázať, že v čase a mieste uzavretia zmluvy išlo o odplatu, ktorá výrazne (podstatne) vybočovala z trhového priemeru odplát poskytovaných inými subjektmi poskytujúcimi financovanie z vlastných zdrojov (tak ako žalovaný). Obchodný zákonník podľa jeho ustanovenia § 499 v prípade zmluvy o úvere okrem platenia samotných úrokov umožňuje aj dojednanie tzv. poplatku za rezervovanie peňažných prostriedkov (v právnej terminológii ide o odplatu za dojednanie záväzku veriteľa poskytnúť na požiadanie peňažné prostriedky dlžníkovi). Aj Obchodný zákonník teda umožňuje vyberanie iných platieb ako len splátok úveru a úroku. Je teda zrejmé, že slovenské právo a slovenský zákonodarca poplatok za spracovanie zmluvy nielenže pripúšťa, ale aj výslovne uvádza. Navrhol, aby súd žalobu žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

Na pojednávanie vo veci nariadené na deň 18.04.2016 sa nedostavil žalovaný, hoci predvolanie na pojednávanie mu bolo riadne a včas doručené. Žalovaný svoju neúčast' na pojednávaní ospravedlnil podaním doručeným súdu dňa 15.04.2016, pričom súhlasil s prejednaním veci v jeho neprítomnosti. Na základe uvedeného preto súd v zmysle ust. § 101 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku vec prejednal aj bez prítomnosti žalovaného. Žalobkyňa a jej právny zástupca sa pojednávania zúčastnili.

Súd vykonal vo veci dokazovanie oboznámením sa s obsahom žaloby zo dňa 29.07.2014, zmluvou o úvere č. XXXXXXXX, vyjadrením žalovaného k návrhu zo dňa 16.12.2014, výsluchom žalobkyne prostredníctvom jej právneho zástupcu na pojednávaní dňa 18.04.2016 ako i výsluchom samotnej žalobkyne na tomto pojednávaní a s obsahom ďalších v spise pripojených listinných dôkazov a zistil tento skutkový stav:

Dňa 10.11.2008 bola medzi účastníkmi tohto konania uzavretá zmluva o úvere č. XXXXXXXX, na základe ktorej bol žalobkyňi poskytnutý úver vo výške 80.000,- Sk (2 655,51 eur), ktorý sa žalobkyňa zaviazala vrátiť žalobcovi zvýšený o príslušný poplatok vo výške 18.720,- Sk (621,39 eur), t.j. celkovo zaplatiť čiastku 98.720,- Sk (3 276,90 eur), a to v dvoch mesačných splátkach po 49 360,- Sk (1 638 eur) počnúc dňom 12.01.2009.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o úvere, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa priči dobrým mravom.

Podľa § 52 ods. 3 a 4 Občianskeho zákonníka, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka").

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 2 písm. a/ zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej len „zákon č. 258/2001 Z.z.“) na účely tohto zákona sa rozumie spotrebiteľským úverom dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky alebo v inej právnej forme.

Podľa § 2 písm. b/ zákona č. 258/2001 Z.z. na účely tohto zákona sa rozumie zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z.z. veriteľom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania; v závislosti od formy poskytovaného spotrebiteľského úveru môže byť veriteľom aj predávajúci.

Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z.z. spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

Podľa § 4 ods. 2 písm. g) zákona o spotrebiteľských úveroch, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí obsahuje najmä ročnú percentuálnu mieru nákladov; ak nie je uvedená, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Podľa § 153 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, súd môže v rozsudku, ktorý sa týka sporu zo spotrebiteľskej zmluvy aj bez návrhu vysloviť, že určitá podmienka používaná v spotrebiteľských zmluvách dodávateľom je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dojednané v spotrebiteľskej zmluve.

Podľa § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku, návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

V danom prípade je nesporné, a to vzhľadom na povahu účastníkov tejto zmluvy, že predmetný zmluvný vzťah je vzťahom spotrebiteľským, keďže žalovaný ako dodávateľ pri uzatváraní zmluvy konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti a uzavrel predmetnú zmluvu so žalobkyňou, ktorá je fyzickou osobou - nepodnikateľom (žalobkyňa je označená identifikačnými znakmi typickými pre fyzické osoby - nepodnikateľov, t.j. menom, priezviskom, bydliskom, rodným číslom, číslom občianskeho preukazu). Zo žiadneho dôkazu nevyplyva, žeby sa jednalo o poskytnutie úverových prostriedkov žalobkyňi, či už na podnikanie, povolanie alebo jej zamestnanie. Uvedený zmluvný vzťah je preto treba posudzovať podľa zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“).

Pre spotrebiteľskú zmluvu je charakteristické, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom s dôverou bez možnosti individuálne ovplyvniť zmluvné podmienky. Spotrebiteľské zmluvy uzatvárajú dodávateľia s veľkým počtom zákazníkov s tým, že dodávateľ vopred určuje v návrhu obsah zmlúv a spotrebiteľ nemá možnosť žiadnym spôsobom zmeniť ich obsah, môže návrh len prijať alebo odmietnuť.

Súd uvádza, že na základe zmluvy o úvere č. XXXXXXXX zo dňa 10.11.2008 bol žalobkyňi poskytnutý úver vo výške 80.000,- Sk (2655,51 eur) za poplatok 18 720,- Sk (621,39 eur), pričom žalobkyňa sa zaviazala vrátiť úver zvýšený o poplatok v dvoch mesačných splátkach. V prejednáwanej veci sa javí táto zmluva o úvere ako zmluva, ktorá by mala podliehať úprave zmlúv o spotrebiteľských úveroch. Preto pri takýchto zmluvách je namieste skúmať, či predmetný právny úkon nie je právnym úkonom, pri ktorom sa regulácia ohľadom neuvedenia „RPMN“ obchádza, a teda tento právny úkon by bol v konečnom dôsledku neplatný aj pre obchádzanie zákona (§ 39 Občianskeho zákonníka). V zmysle vyššie uvedeného preto súd má za to, že uvedený spotrebiteľský úver je treba považovať za bezúročný a bez poplatkov. Navyše poplatok v tejto výške súd považuje pre jeho výšku za rozporný s dobrými mravmi.

V súlade s judikatúrou a zákonom, sa za odplatu úveru považujú nielen dohodnuté úroky ako odmena, ale aj akékoľvek platby zo strany spotrebiteľa žalovanému, bez ohľadu, či ju tento v zmluve alebo podmienkach označí, napr. ako poplatok, náklady za vypracovanie, na administratívu a podobne.

Dobrymi mravmi sa v súdnej praxi považuje súbor spoločenských, kultúrnych a mravných pravidiel správania, ktoré sú v súlade so všeobecne uznávanými vzťahmi medzi ľuďmi a mravnými princípmi spoločenského zriadenia, ktorý v historickom vývoji osvedčil istú nemennosť a vystihujúcu podstatné historické tendencie, ktoré sú zdieľané rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu základných noriem. Neprimerane dohodnuté úroky, či celková odplata za úver sú v rozpore s pravidlami správania sa, a teda aj s dobrými mravmi a ide o absolútne neplatný právny úkon podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Obdobne právne už súdy rozhodovali, a to napríklad rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6C/126/2012 zo 7.5.2013, rozhodnutie NS SR sp. zn. 1MCdo/1/2009 z 31.7.2009, sp. zn. 5Cdo/26/2011 z 26.4.2012, rozhodnutie NS ČR sp. zn. 21Cdo/1484/04 z 15.12.2004, rozhodnutie KS v Prešove sp. zn. 3Co/3/2011 z 12.10.2011, 3Co/67/2012 z 24.10.2012.

Pokiaľ ide o zmluvnú podmienku v bode 13 Všeobecných zmluvných podmienok, a to tej časti, ktorá sa týka poplatku, ktorému zodpovedajú 2/3, zahŕňajúce náklady na vypracovanie, uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou v súlade s ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka súd túto považuje za neprijateľnú, nakoľko ide o ustanovenie spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, ktoré spočíva v neprimerane vysokej výške poplatku, pričom pre porovnanie banky dojednávajú obdobný poplatok za spracovanie zmluvy len vo výške 1 % alebo 2 % z výšky úveru. Navyše takýto neprimerane vysoký poplatok sa považuje všeobecne za rozporný s dobrými mravmi. Zároveň zo strany žalobkyne je daný naliehavý právny záujem na určení neprijateľnosti tejto zmluvnej podmienky tejto zmluvy, a to z dôvodu právnej istoty o skutočnej výške dlhu i z dôvodu možného uplatnenia si primeraného finančného zadosťučinenia.

O trovách konania rozhodol súd v zmysle ust. § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Žalobkyňa mala v tomto konaní plný úspech, preto má právo na náhradu účelne vynaložených trov na uplatnenie svojho práva. Trovy konania žalobkyne pozostávajú z trov jej právneho zastúpenia za poskytnutie právnej služby advokátom štyroch úkonov právnej služby (1. príprava a prevzatie zastúpenia, 2. písomné podanie na súd - žaloba, 3. účasť na pojednávaní dňa 21.12.2015 a dňa 18.04.2016), pričom základná sadzba tarifnej odmeny bola určená podľa ust. § 13 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to ako tarifná odmena vo výške 61,87 eur určená ako 1/13 výpočtového základu podľa ust. § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky z hodnoty veci, ktorú nie je možné vyjadriť v peniazoch, za pojednávanie dňa 21.12.2015 za úkon právnej služby vo výške 16,13 eur z dôvodu nového výpočtového základu 839,- eur a vo výške 1 podľa § 13a ods. 4 vyhlášky a za pojednávanie dňa 18.04.2016 za úkon právnej služby vo výške 66,- eur z dôvodu nového výpočtového základu 858,- eur. Ďalej trovy právneho zastúpenia pozostávajú z paušálnej náhrady výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné podľa ust. § 16 ods. 3 vyhlášky za štyri úkony právnej služby. Trovy právneho zastúpenia predstavujú na odmene za štyri úkony právnej služby sumu 238,92 eur (2x 61,87 eur + 1x 16,13 eur + 1x 66,- eur) s paušálnymi náhradami (2x 8,04 eur + 1x 8,39 eur + 1x 8,58 eur).

Trovy právneho zastúpenia ďalej pozostávajú v zmysle ust. § 15 ods. 1 vyhlášky z náhrady cestovného na trase Svidník - Humenné a späť t.j. 132 km osobným automobilmom značky Škoda Fabia s evidenčným č. O. XXX X. pri priemernej spotrebe 6,2 l/100 km. Za cestu na pojednávanie dňa 21.12.2015 pri cene pohonných hmôt 1,209 eur/1 l (z predloženého dokladu o kúpe PHM dňa 19.12.2015) a paušálnej náhrade 0,183 eur/1 km (v zmysle ust. § 1 opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 632/2008 Z.z.) má žalobca právo na náhradu cestovného vo výške 34,32 eur (cestovné vo výške 10,16 eur + paušálna náhrada vo výške 24,16 eur). Právny zástupca žalobkyne si uplatnil len 1, t.j. 17,16eur. Za cestu na pojednávanie dňa 18.04.2016 pri cene pohonných hmôt 1,214 eur/1 l (z predloženého dokladu o kúpe PHM dňa 12.04.2016) a paušálnej náhrade 0,183 eur/1 km (v zmysle ust. § 1 opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 632/2008 Z.z.) má žalobca právo na náhradu cestovného vo výške 34,32 eur (cestovné vo výške 10,16 eur + paušálna náhrada vo výške 24,16 eur).

Ďalej trovy právneho zastúpenia navrhovateľa pozostávajú z náhrady za stratu času vo výške 1/60 výpočtového základu za každú aj začatú polhodinu v zmysle ust. § 17 ods. 1 citovanej vyhlášky za 5 polhodín za cestu na pojednávanie dňa 21.12.2015 na trase Svidník - Humenné a späť vo výške 13,98 eur. Právny zástupca žalobkyne si za pojednávanie dňa 21.12.2015 uplatnil náhradu za stratu času vo výške 1. Súd tak priznal právnomu zástupcovi žalobkyne náhradu za stratu času vo výške 34,95 eur.

Za cestu na pojednávanie dňa 18.04.2016 na trase Svidník - Humenné a späť súd priznal náhradu za stratu času 5x 14,30 eur, teda 71,50 eur.

Odmena vrátane paušálnych náhrad sa zvyšuje o 20 % DPH, teda 79,37 eur, pretože právny zástupca žalobkyne preukázal, že je jej platiteľom. Spolu trovy právneho zastúpenia predstavujú sumu 476,22 eur.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré možno podať v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Krajský súd v Prešove, prostredníctvom tunajšieho súdu.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (Exekučný poriadok).